

kan bij het corpuscarcinoom volstaan worden met de minder ingrijpende uterus extirpatie zonder verwijdering van de parametria. De getallen uit deze radium-statistieken zijn m.i. nog niet voor beoordeeling rijp.

Bij het carcinoom aan de vulva meen ik, dat de operatieve verwijdering van vulva met de liesklieren links en rechts in een geheel (zooals bij het mammacarcinoom) gevolgd door bestraling de aangewezen weg is.

Rotterdam.

B. S. TEN BERGE.

DE GROOTSTE UITSLAG VAN DEN OSCILLOMETER BIJ BLOEDDRUK-BEPALING.

Als antwoord op de opmerkingen van collega BLAISSE in het *N. T. v. G.* van den 31sten Augustus 1935, blz. 4199, moge dienen:

1. Collega BLAISSE meent, dat ik teruggekeerd ben tot de theorie van MAREY, zulks is geheel onjuist; mijn publicaties geven nergens aanleiding tot deze opvatting. MAREY meende, dat bij bepaling van den bloeddruk met den oscillometer of oscillograaf de diastolische bloeddruk overeenkomt met den manchetedruk, als de oscillometer of oscillograaf den grootsten uitslag toont.

a. Volgens mijn overtuiging is het ontstaan van den grootsten uitslag van den oscillometer of oscillograaf, een toevallig gebeuren en nimmer een criterium voor eenigerlei bloeddrukwaarde, dus noch voor den diastolischen druk, noch voor de „*pression moyenne dynamique*”, indien deze bestond. 1)

b. Met een oscillometer is de diastolische druk in het geheel niet te bepalen, met een oscillograaf zeer moeilijk of in het geheel niet. Slechts bij het registreren van een oscillotonofotogram ontstaan duidelijke criteria voor het bepalen van den diastolischen druk, zooals beschreven in mijn proefschrift 2).

Deze beide opvattingen wijken geheel af van de leer van MAREY.

2. Het op blz. 859 van het *N. T. v. G.* door mij gestelde: De geheele amplitudo komt thans ten goede aan de registratie enz. wordt door collega BLAISSE uit het verband gehaald. Het geldt niet voor een oscillogram in het algemeen, doch slechts voor een regelmatig rechtgeschreven oscillogram, dat alleen in theorie bestaat, zooals op pagina 860 van het *N. T. v. G.* uitvoerig uiteengezet. De constructie is noodig om een inzicht te krijgen in het tot stand komen van een oscillogram.

3. Collega BLAISSE schrijft: „de elasticiteit van den vaatwand blijft buiten beschouwing. Dan moet de redeneering ook waar zijn, indien de arterie een slappen, niet elastischen wand heeft.”

De elasticiteit, in casu juister „de rekbaarheid” van den vaatwand blijft echter geenszins buiten beschouwing. Men zie slechts op blz. 858, 859 enz., de navolgende redeneering van collega BLAISSE behoeft dus *niet* waar te zijn.

Het vraagstuk van de volumeschommelingen vormt een afzonderlijk onderwerp, los van de door mij behandelde stof. Bij het behandelde onderwerp gaat het in de eerste plaats om verschillen van *drukschommelingen* in manchet en bloedvat, die niet gelijk behoeven te verlopen met de *volumenschommelingen* van het gecompriëerde stuk arterie, zooals door collega BLAISSE bedoeld.

4. Wanneer men de metingen van PACHON, GLEY en GOMEZ, critisch bekijkt, ziet men, dat deze weinig bewijzend zijn en niet tegen critiek bestand.

Het heeft bij den huidige stand der wetenschap geen zin bloeddrukwaarden, verkregen door onbloedige indirecte methodes te vergelijken met waarden, verkregen door directe bloedige metingen, daar men met beide systemen verschillende grootten meet 2), blz. 78. Over de „*pression efficace*” of „*pression moyenne dynamique*” vindt men nergens een behoorlijk scherp omlijnd begrip 2) blz. 9, 10 en 11. Ten slotte vervalt de aannemelijkheid van haar bestaan met het aannemen, dat de grootste uitslag van een oscillometer of oscillograaf een toevallige registratie is 2), blz. 75.

1) *N. T. v. G.* sub 2, blz. 867 d.d. 2 Maart 1935.

2) *Bloedsdrukmeting: het Oscillotonofotogram*, Amsterdam 1934.

5. Collega BLAISSE betwijfelt de juistheid van het door mij op blz. 3532 van het *N. T. v. G.* geuite, „dat de stroomsnelheid onder de manchet aanvankelijk het grootst is en met het dalen van den manchetdruk regelmatig afneemt” en verwijt mij geen rekening gehouden te hebben met de verhooging van den weerstand, door de vernauwing der arterie.

Juist door de vernauwing der arterie, veroorzaakt door de compressie van de manchet, wordt de stroomsnelheid grooter. De door de vernauwing veroorzaakte weerstand, treedt, tenzij de opening zeer klein is, geheel op den achtergrond in het onderhavige geval. Het verschijnsel, dat vernauwing van opening versnelling van vloeistofstroom veroorzaakt, kan men dagelijks gedemonstreerd zien bij het gebruik van straalpijpen op waterleidingslangen enz., terwijl de physica ons het zelfde theoretisch leert.

Bentjoeloek, October 1935.

J. TH. GIESEN.

EEN VOORWENDSEL OM TOT DEN ARTS DOOR TE DRINGEN.

Gaarne wil ik de aandacht vestigen op het feit, dat het Incasso-bureau „Niva” te Amsterdam haar vertegenwoordigers op spreekuur of even er na laat introduceeren als komende namens „de Vereeniging van Artsen”. Een dergelijke introductie komt mij ongepast voor, reden waarom ik dit „signaleer”. Gezien het steeds grooter wordende aantal vertegenwoordigers, venters, enz. welke van het spreekuur misbruik maken om tot ons door te dringen, moet mijn personeel steeds aan dubieuze personen vragen, of zij als patiënt komen. Een afgevaardigde der „Vereeniging van Artsen”, in dezen een werfagent voor het incassobureau „Niva”, wordt apart gemeld en als vermoedelijk collega meteen binnen gelaten (en meteen weer uitgelaten!). Brutaliteit moge een goede reclame zijn voor een incassobureau, deze introductie komt mij echter ongepast voor.

J. N. VAN DER DOES.

EERSTE HULP DOOR LEEKEN.

In het vorige nummer van dit *Tijdschrift* (blz. 5068) werd ik onaangenaam getroffen door een uitval van collega STAVERMAN tegen het onderwijs in eerste hulp aan leeken, wat slechts zou zijn een „modesport, nog wel onder leiding van geneesheeren beoefend”. In het bijzonder dan ook door zijn zonder schijn van bewijs geuite beschuldiging, dat een leek-eerste-helper vaker schade zou toebrengen dan heil aanbrengen. Dat de meerderheid der artsen daar anders over denkt en deze ietwat verouderde en uit den tijd zijnde meening niet deelt, zal ook STAVERMAN wel bekend zijn. Dat bijvoorbeeld hoogleeraren in de chirurgie dit onderwijs propageeren en dat ook de regeering, voorgelicht door haar deskundige adviseurs, dergelijk onderwijs organiseert, kan hem niet onbekend zijn en had toch wel mogen bijdragen tot wat meer reserve in zijn uitspraak.

Zeker kan ik het met STAVERMAN eens zijn, dat er nog veel te verbeteren is op dit gebied. Onderwijs geven alléén is niet voldoende, men zal ook moeten organiseeren het in onderling verband blijven oefenen (o.a. door de gesmade „wedstrijden en puzzles”), en het onder leiding in toepassing brengen van het geleerde. Juist op dat gebied ontbreekt nog wel wat in ons land en vooral in Zeeland is de achterstand groot, wat mogelijk ertoe bijgedragen heeft, STAVERMAN een al te eenzijdigen kijk op de zaak te doen krijgen. Welnu, dan ligt daar een groot terrein braak voor STAVERMAN's bekend organisatietalent: hij steune ons door de eerste helpers in vereenigingen te samen te brengen, die de medici in de gelegenheid zullen stellen leiding te blijven geven aan oefeningen, toezicht te blijven houden op het practisch in toepassing brengen der E.H.B.O.

STAVERMAN beperke zich niet tot critiek, doch werke mee aan verbetering! Hij spore de Zeeuwsche collegae eens aan deze zaak ter hand te nemen!

P. W. L. PENRIS,

Voorz. der Ned. Verg. E.H.B.O.